GAZETA KRAKOWSKA

Nro 90.

z KRAKOWA dnia 9 LISTOPADA 1828 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 30 Października.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król Jmć postanowieniami z dnia 27 Września (9 Października) r. b. na pokładzie okrętu Paryż pod Warną wydanemi, nayłaskawiey ozdobić raczył orderem Orła Białego:

JP. Hrabiego d'Einsiedel, pierwszego Ministra Gabinetowego i Sekretarza Stanu Nayiaśnieyszego Króla Saskiego tudzież

— Jerzego Augusta Ernesta Barona de Manteuffel, Ministra Konferencyi, Rzeczywistego Taynego Radcę i Prezesa Naywyższego Kollegium Finansów tegoż Nayiaśnieyszego Króla Saskiego.

Orderem Sgo Stanisława Klassy Iwszey JP. Fryderyka Wilhelma de Trautvetter, Radcę Nadwornego Nayiaśnieyszego Króla Saskiego i Kommissarza pełnomocnego do likwidacyi z Królestwem Polskiem;

Klassy IIciey JP. Ludwika Brener, Dyrektora Kancellaryi w Wydziale spraw zewnętrznych tegoż Króla;

Klassy IVtey nakoniec, JP. Karola Kohlshütter, Sekretarza Kommissarza pełnomocnego.

Postanowieniem teyże daty, JP. Adam Łęski, Szambelan Dworu Królewsko-Polskiego, Referendarz Stanu Nadzwyczayny, Kommisarz pełnomocny do likwidacyi z Saxonią, mianowany został Radcą Stanu Nadzwyczaynym, zaś:

JP. Jan Lapierre, Sekretarz w Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, otrzymał ozdobę orderu Sgo Stanisława Klassy IVtey.

Nakoniec postanowieniem z teyże daty N. Cesarz i Król nayłaskawiey zaszczycić raczył orderem Sgo Stanisława:

Klassy IIIciey JP. Alexandra Linsenbart Kapitana w Korpusie Inżenierów woyska Królewsko-Polskiego,

Klassy IVtey JP. Fryderyka Rossmana, Porucznika w tymże Korpusie.

(*Artykuł nadesłany od Hrabiego Stanisława Mecińskiego.*)

Warto przypomnieć przy teraźnieyszey woynie z Turkami, która tak szczęśliwie i chlubnie odbywa się dla oręża Rossyyskiego, iak Turcy dawniey zuchwałemi byli, iż napadali koleyno na Państwa Europeyskie. W roku 1672 napadli na Królestwo Polskie tak,

że Król Polski nie widział bezpieczeństwa w stolicy kraiu, w Warszawie, dla swey małżonki Eleonory, z domu Arcyxiężniczki Austryiackiey, i przeznaczył mieszkanie dla Królowey na Jasney Górze, gdzie była forteczka czterema bastyonami otoczona; na dowód tego składam list Króla Michała do Jana Męcińskiego Kasztelana, z rozkazem, aby był Rezydentem przy Nayiaśnieyszey Królowey w temże mieście.

Mam drugi list od tegoż samego Króla do Jana Męcińskiego, zwołuiący Senatorów na seym w tym celu, aby zrobić pospolite ruszenie przeciw Turkom, w którym tenże Król wyraża, że pisał do swego Teścia Nayiaśnieyszego Cesarza Austryiackiego, o pomoc przeciw Turkom; lecz że odebrał odpowiedź niezaspokaiaiącą, i wyraża, że potrzeba tylko, wziąwszy Boga na pomoc, swoim siłom ufać, nieprzyiaciela odeprzeć, który napadł nasze granice; tego listu nie składam, gdyż go mam na wsi w Archiwum domowem.

Nie długo potem ciż Turcy napadli kraie Austryiackie, przeszedłszy przez Węgry, zagrozili samey stolicy; a powszechnie wiadomo, że ią uwolnił Jan Sobieski, następca Michała Wiśniowieckiego.

Urodzonemu Janowi Męcińskiemu, Kasztelanowi Sieradzkiemu, Radomskiemu, Naszemu Staroście, uprzeymie Nam miłemu.

Michał z Bożey Łaski Król Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski i Czerniechowski.

Urodzony uprzeymie Nam miły! — Kiedy dla wielkiey potencyi nieprzyiacioł, za przybyciem w granicę Państw Naszych (iako Confessata zeznawaią samego Cesarza Tureckiego, i Hana Krymskiego, extrema pericula timentur, należy Nam upatrować bezpieczeństwo residentiei pod niebytność Naszę Nayiaśnieyszey Królowey Jmci, Pani, Małżonki Naszey. A że Uprzeymość Wasza w pobliżu mieszkasz Częstochowy, gdzie podobno przyszłoby pomieszkać Królowey JMości, destinavimus onego za Residenta przy Królowey JMości według prawa i zwyczaiu. Żądamy tedy, abyś Uprzeymość Wasza wyprowadziwszy i sporządziwszy Woiewództwo Sieradzkie, exemptus sam będąc od pospolitego ruszenia do Dworu Królowey JMości przyiechał, i będąc a consilio et auxilio wszelkiey wygody i bezpieczeństwa Królowey JMości ex Munere Suo przestrzegał. Co My intermenta Uprzeymości Waszey poleciwszy, pamiętnym respektem Naszym remunerari w okazyiach nie zaniechamy. Życząc zatem dobrego Uprzeymości Waszey od Pana Boga zdrowia. — Dan w Warszawie dnia X Mca Sierpnia Roku Pańskiego MDCLXXII, Panowania Naszego Roku IV. Michał *Król.*

Z Petersburga d. 3 Października D. K.

Nayiaśnieysza Cesarzowa Jeymość Alexandra Fedorowna z Nayiaśnieyszą Wielką Xiężniczką Maryią Mikołaiewną, raczyła powrócić w pożądanym stanie zdrowia z Odessy do tuteyszey stolicy.

Jarmark w Niżnie-Nowgorodzki rozpoczął się dnia 28 Lipca, i trwał aż do początku Września; co zapewne pochodziło ze spóźnionego przybycia karawan Sybirskich i Bucharskich, z których ostatnie nadciągnęły dopiero do Niżnie-Nowgorodu dnia 12 Sierpnia. Wartość wszystkich towarów na jarmark zwiezionych, dochodziła do 107,383,674 rubli; kupcy naięli 2107 sklepów, i 1511 szop. Donoszą z Moskwy, że wielu kupców, którzy powrócili z tego jarmarku, przywiozło napowrót wszystkie materyie iedwabne zagra-

niczne, nie sprzedawszy; zapewniaią oni, że wyroby iedwabne Rossyyskie łatwieyszy miały odbyt po 4 rub: assygn: , niż Francuzkie po rub: 3. Ormianie i Bucharczykowie pytali się tylko o towary Rossyyskie; kupcy, handluiący towarami zagranicznemi, skarżą się, że iuż nie maią z nich żadney korzyści, odtąd, iak zaczęto ogłaszać w Dziennikach szczegóły o produktach rękodzielni Rossyyskich, które są chętniey brane przez większą część kupuiących.

Z Paryża d. 23 Października.

Onegday rano poiechał Król z Delfinem i Delfinową do Fontainebleau.

Rząd odebrał wczoray doniesienia od Jenerała Maison od 3 do 5 Października. Ibrahim odpłynął dnia 4 z ostatnim oddziałem woyska Egipskiego. Małe osady, które w twierdzach Messenii zostawił, nie zdaią się bydź skłonnemi do dzielney obrony i spodziewamy się, iż te twierdze wkrótce się poddadzą. Jenerał Maison stał z brygadą Jenerała Higonnet pod Navarino; Jenerał Sebastiani z swoią uważał Koron, a Jenerał Schneider popłynął dnia 2 z swoią dywizyią przeciw Patras. Przy odeyściu powyższych doniesień nie attakowano ieszcze żadney z tych twierdz, i chciano przed wzięciem się do oręża, użyć drogi układu. Liczba chorych w obozie przed Navarino pomnożyła się znacznie. Skutek klimatu okazuie szczególniey szkodliwym w tym punkcie, iednakże stan brygady nie okazuie żadney obawy i chorzy łatwo przychodzą do zdrowia. Przemienna febra iest prawie powszechną chorobą. Żołnierzom dawane są podwóyne porcyie wina, ponieważ uznano ten sposób za naydogodnieyszy do utrzymania dobrego stanu zdrowia żołnierzy, i za przybyciem pierwszego transportu wołów ze Włoszech zaprzestano dawać im solonego mięsa.

Król zezwolił na prepozycyią Ministra morskiego, aby portowa grobel w Cherbourgu nazywała się groblą Ludwika XVI, ponieważ ten Monarcha nakazał iey usypanie za iego czasów zaczęto około niey pracować; wielka zaś przystań, która w r. 1829 otworzoną zostanie nazywać się będzie portem Karola X.

Okręt Trydent zarzucił dnia 13 b. m. kotwice w wielkim porcie Tulońskim i wkrótce odpłynie z Admirałem Rosamel do Lewantu. Z Perpignanu przybyło dnia 14 do Tulonu kilkanaście dział, które zdaią się bydź do Morei przeznaczone.

Wielu bawiących tu officerów Portugalskich wybieraią się do Plimutu, gdzie Jenerał Saldanha urządza woysko Portugalskie.

Hr. Laferronays, Minister spraw zagranicznych, za powrotem z Karlsbadu, kilka tylko godzin w Paryżu zabawił i udał się do wieyskiego swoiego mieszkania. Lubo zupełnie ieszcze nie wyzdrowiał, obeymie iednak dnia 25 b. m. Ministerstwo, a zastępuiący go tymczasowo P. Rayneval, powróci na swoie poselstwo w Szwaycaryi.

Kolosalny granitowy Sfinx, który rząd Francuzki w Egipcie kupił, przywieziony został na okręcie z Alexandryi do Tulonu. Wkrótce przewieziony będzie do Paryża i stać ma na iednym z placów publicznych.

Towarzystwo jeograficzne wyznaczyło przed rokiem nagrodę naypierwszemu wędrownikowi, który doydzie do Tombuctu. To niebezpieczne przedsięwzięcie udało się nakoniec młodemu Francuzowi, P. Caillet, który wyniszczony na siłach i w mizernym stanie powrócił teraz do Tulonu.

Jeden z łacińskich Oyców Grobu S. w Jerozolimie, X. Desmazures, przybył tu, i przywiózł odrys Jerozolimy, tudzież zbroię Gottfryda Bouillon i Tankreda.

Jed(

Pomiędzy dowodcami artyleryi Tureckiey znaydować się ma były Francuzki Sierżant, nazwiskiem Dalhousi, ten sam, który w r. 1815 podczas powstania osady Strazburgskiey na krótki czas opanował dowództwo w tem mieście.

Od granic Włoskich d. 20 Października.

Z Voghera nadchodzą bardzo smutne doniesienia o spustoszeniach, które tam ostatnie trzęsienie ziemi zrządziło. W nocy z dnia 8 na 9 b. m. uczuli mieszkańcy tego miasta i okolicy mocne wstrząśnienie ziemi, które poprzedziła niezwyczayna iasność atmosfery ku wschodowi i okazanie się kuli ognistey. Ocknęli się zaraz wszyscy mieszkańcy i powybiegali strwożeni na ulice. Trzęsienie ziemi trwało 15 do 20 sekund i wszystkie gmachy zostały mniey więcey uszkodzone, a naywięcey kollegium Jezuickie, którego obaliła się iedna część, a druga poryssowaną została, kilkanaście kościołów i zamieniony na więzienie stary zamek. Z ludzi nikt nie zginął. We wsi San-Paolo, w gminie Montesezale, z 14 domów ieden tylko nieuszkodzony pozostał: 7 osób przywalonych zostało gruzami, z których iednak aż do dwóch wydobyto. W wsi Gonnicella, w gminie Godiasco, obaliły się razem 3 domy i przywaliły 10 osób, z których 7 tylko żywych wydobyto. Nayczulszy widok wystawiała biedna matka, która z dwoygiem dzieci leżała pod gruzami, i niemogli bydź do życia przywróconemi. Mieszkańcy Voghery zostali do nazaiutrza w wielkiey trwodze i większa ich liczba przepędziła noc na otwartem polu. Po nastąpionych ieszcze dnia 10 kilku lekkich wstrząśnieniach, zaczęli się mieszkańcy uspakaiać i na następną noc do swych domów powrócili. — Trzęsienie ziemi z dnia 8 na 9 czuć się także dało w Weronie, Lugano, Luce i Florencyi, w ostatniem iednak mieście bardzo tylko lekkie.

Dnia 10 b. m. wyszedł z portu Livorneńskiego na morze Północno-Amerykański okręt Delaware o 100 działach, z naczelnym dowodcą całey morskiey siły na morzu Środziemnem Ziednoczonych Stanów Kommodorem Crane.

J. K. Wysokość Następca tronu Pruskiego po obeyrzeniu wszystkich tuteyszych osobliwości, udał się dnia 18 b. m. rano w podróż do Rzymu.

Z Madrytu d. 15 Października.

Nadzwyczayny nasz Poseł w Londynie, Hr. Ofalia, wyrobił u rządu Angielskiego zmnieyszenie żądaney summy od naszego za wynagrodzenia 100 mill. realów na 70. Hrabia ten otrzymał już wierzytelny list iako Poseł przy Dworze Francuzkim i wkrótce uda się do Paryża.

W Barcelonie z rozkazu Jenerała d'Espanny wsadzono na dwa statki przeszło 100 różnego stanu osób, dla zawiezienia ich do niewiadomego ieszcze mieysca; prowadziła te statki brygantyna. Wszystkie znayduiące się na tych statkach osoby obwinione są, iż należały do odkrytego przez tego Jenerała w Barcelonie spisku. W kilka godzin po odpłynieniu zostały te statki przez burzę rozpędzone; aże od kilku dni niema o nich wiadomości, iest zatem podobieństwem, iż zatopiły się wraz z będącemi na nich ludzmi.

Przeciw Jenerałowi d'Espanna zaszły do rządu zażalenia na surowe postępowania w Barcelonie.

Dwór spodziewany tu iest na 6 przyszłego miesiąca na powrót z Eskurial, z powodu zbliżaiącego się połogu Infantki Ludwiki, małżonki Infanta Franciszka.

Z Lizbony d. 8 Października.

Zaraz po przybyciu ostatniego Angielskiego pocztowego statku Minister spraw zagranicznych przebiegłszy przywiezione pisma, wysłał gońca do znayduiącego się w Mafra Don Miguela. Członki Rady stanu odebrały razem wezwanie, aby się tam udały. Odbyła się w Mafra wielka rada, ale co na niey postanowiono, dotąd niewiadomo. Wszystkie prawie Angielskie i Francuzkie gazety przybyłe na tym statku zostały z rozkazu rządu zatrzymane. Ztem wszystkiem z prywatnych listów dowiedzieliśmy się wszystkiego co Portugaliią obchodzi, a mianowicie, że Donna Marya była w Anglii, iako Królowa Portugalska przyięta. Ta wiadomość zrobiła głębokie wrażenie, i zaczenaią wierzyć i cieszyć się, że terrorysm Don Miguela wkrótce ustanie, wyiąwszy niektórych zaślepionych członków stronnictwa Apostolskiego. Zachodzi iednak obawa zdrożności, które ci stronnicy w prowincyiach zrządzić mogą; ale pokładana iest nadzieia w rzetelnych ludziach, że ich nie dopuszczą.

Sala Stanów deputowanych została na nowo przerobioną i mnóstwo robotników zatrudnionych iest do przywrócenia iey do dawnego stanu i wyrzucenia tego wszystkiego, coby miało iaki związek z systematem konstytucyynym.

Wyprawa przeciw wyspie Terceira, która ieszcze dnia 4go odeyść miała, dla przeciwnych wiatrów pozostała w porcie. Sądzą iednak, iż ta wyprawa, chociaż zmieniły się wiatry, od przybycia ostatniego Angielskiego pocztowego statku, wcale nie odpłynie. Woyska lądowe znayduią się wszelako dotąd na statkach. Uważaią od nieiakiego czasu, iż celnieysi stronnicy Don Miguela nie noszą już u dziurek guzikowych czerwonych i niebieskich wstążek, i że ostygł w nich zapał dla Don Miguela. Upadek iego, który iest bliższym niżeli myśleć można, nastąpi zapewne bez krwi rozlewu.

Tu i w prowincyiach doszła nędza do ostatniego stopnia. Szpitale są przepełnione i brakuie im na pierwszych potrzebach. Wyrok rządowy nakazuie, aby te zakłady nie stały się grobami, iżby od mięsa płacono pewną kwotę dla Szpitalów, na co znowu lud się obrusza.

Wczoraysza Gazeta Dworska wyraża: " Zdarzenia, w których widocznie Niebo Portugaliią przeciw burzliwey fakcyi uratowało, zadziwić świat powinny. Bunt w Porto, podał okazyią charakterowi Portugalskiego narodu do okazania się w całey świetności w sprawie Króla i oyczyzny, której złechętni zaprzeczyć chcieli ukochanemu i prawemu Królowi Don Miguelowi. Upadły wszystkie tey fakcyi plany, do których wmieszano nawet niewinną Królewnę. "

Z Londynu d. 21 Października.

Sprawy w Irlandyi ściągaią tu powszechną uwagę. Dnia 16 b. m. znany członek związku Katolickiego, P. J. Lawles został w własnym domu uwięziony. Za powód podano, iż w Ballibay stanął na czele przeszło 20tysięczney burzliwey kupy ludzi. Został iednak za porękoymią uwolniony i nazaiutrz znaydował się na posiedzeniu związku, którego sala posiedzeń aż do natłoku zapełnioną była. Pan Sheil zabrał głos i ubolewał, iż rząd po trzechtygodniowem ogłoszeniu odezwy Namiestnika, które wszyscy usłuchali, prócz Oranistów, do takiego wziął się kroku. Cóż to ma znaczyć? pytał się — podezrzane kupy ludu rozchodzą się, a władza wykonawcza dobywa miecza iak niegdy pod Waterlo? Irlandyia iest wezwaną do zniżenia głowy; położyła ią iuż, a ieszcze chcą

po niey deptać? Odwołał się daley, że zabicie Katolika w Ballibay zostało bez dochodzenia i na iego wniosek uchwalonem zostało: że uwięzienie P. Lawles zadziwia związek, i że ten, ponieważ tego rząd nie uczynił, wyznacza 500 Fs. nagrody za odkrycie zabóycy Katolika w Ballibay. — P. Lawles mowił z wielką spokoynością, i zakończył swą mowę, że niczego się nie lęka. — Wzburzenie w Dublinie iest wielkie, iednakże spokoyność nie iest przerwana; na prowincyiach zachodzą tu i owdzie gwałty. Sądzą, iż rząd przedsięweźmie wkrótce dzielne środki przeciw związkom w Irlandyi. — Woyska ciągle ieszcze idą do Irlandyi.

Młoda Królowa Portugalska odwiedza ciągle zakłady naszey stolicy i przyymuie Posłów zagranicznych. Niedawno przypuszczony także został do ucałowania iey ręki były Portugalski Marszałek Lord Beresford.

Deputacyia złożona z trzech nayznakomitszych Portugalczyków, Hr. Sabugal, P. Sarmento (członka Junty Oportskiey) i P. Megalhaes (członka Stanów) uda się na pierwszym pocztowym statku do Brazylii, z zleceniem uwiadomienia Cesarza o stanie Portugalii, doradzenia mu naystósownieyszych kroków do zapewnienia zwycięztwa prawności i osadzenia iego córki na tronie iey przodków. Szczególniey maią zlecenie podziękować J. C. Mci za przysłanie swey córki do Europy, i wyłuszczenia powodów, dla czego przybyła do Anglii, a temi są, aby znaydowała się bliżey massy wygnanych swych poddanych i na każde zawołanie dać mogła pomoc swey uciśnioney oyczyźnie. J. C. M. ma oprócz tego bydź proszonym, aby użył sposobów do zapewnienia praw swey rodziny i wezwał pomocy swych sprzymierzyńców, a szczególniey nie słuchał obłudnych propozycyy Don Miguela.

Listy z Porto donoszą "uszłym swym ziomków (podług Gazety Kuryer) iż otwiera się pomyślnieysza przyszłość; niektóre nawet z tych listów wyrażaią: że nim uschnie ich pismo, wygnańcy do kraiu powrócą! Pomiędzy obiema stronnictwami zayść miało kilka utarczek z stratą Miguelistów.

Trzecia, lubo mnieysza, wyyść miała z Kronstadzu na morze Srodziemne Rossyyska eskadra. Zawinie ona do Plimutu, gdzie znakomity dom kupiecki odebrał zlecenie zaopatrzenia iey we wszystkie potrzeby.

Liniiowe nasze okręty Spartiat i Windsor-Castle popłynęły w Sobotę na morze Srodziemne.

Z Gibraltaru nadchodzą coraz smutniey sze doniesienia. Choroba wzmaga się i do dnia 2go umarło 658 ludzi, a codziennie umiera po 14 do 17. Postępowanie władz Hiszpańskich bardzo iest chwalone, gdyż bez opłaty cła przepuszczaią wszelkie potrzeby.

Viceadmirał Codrington miał oświadczyć wielkie nieukontentowanie z swoiego odwołania od dowództwa na morzu Srodziemnem.

Bombowy okręt Meteor i bryg Orest popłynęły do Tangeru, dla żądania od Marokańskiego rządu zadosyć uczynienia za zabory naszych okrętów, a w przypadku odmówienia takowego, zbombardowania miasta Salih.

— Dnia 22 —

N. Król Jmość zupełnie wyzdrowiał.

Posłowie Austryiacki i Hiszpański mieli onegday naradę z Hr. Aberdeen w wydziale spraw zagranicznych. Nadeszły do tegoż wydziału pisma od P. Stratford Canning i Adams z morza Srodziemnego.

Młoda Królowa Portugalska przeieżdżała się wczoray po Hydeparku.

Dla znaydujących się teraz w Plimut niemaiętnych Portugalczyków urządzone iest na mieszkanie więzienie w Dartmor.

Płynący na odkrycia z Kronsztatu woienny okręt Rossyyski Krótki, przybył wczoray do Portsmutu.

P. Herbert Taylor znaydował się niedawno u N. Króla Jmści w Windsor i miał mieć ważne sprawy do załatwienia. P. Herbert był wykonawcą testamentów zmarłych Króla, Krolowey Karoliny i Xcia Jorku.

Wczorayssa Gazeta *Times* zawiera list do Xcia Wellington z podpisem Cassius, w którym ten Xżę proszony iest, aby iak nayprędzey ustąpił z Ministeryum, gdyż on, równie iak iego kolledzy, nie są zdatnemi do kierowania trudnemi w teraźnieyszych czasach sprawami.

Katolicy Hrabstwa Kerry zebrali się w znaczney liczbie dnia 16go Października na zgromadzenie. Znaydowali się pomiędzy niemi nayznakomitsi mieszkańcy tego hrabstwa i wielu nader poważnych Protestantów, którzy okazali się gorliwemi w teraźnieyszey religiyney sprzeczce. W ciągu obrad wspomniano chwalebnie o składkach Katolików i obiór na członka Parlamentu w Klare P. O' Connell przypisano wpływowi Katolików. Postanowiono na tem zgromadzeniu między innemi: adres do P. Lawles i prośbę do rządu o przywrócenie w Irlandyi dawnych praw i równych dla wszystkich swobód. — Sąd na P. Lawles dopiero w Marcu roku przyszłego zgromadzi się. — Klub Brunswicki odbył niedawno zgromadzenia w Hrabstwach Cawan i Bukingham, w których mocno przeciw Katolikom mówiono. W ostatnim prezydował Margr. Chandos, który mowę swoią zakończył wyrazami dawnych Baronów Angielskich: *Nolemus leges angliae mutari* (niechcemy aby ustawy Anglii były zmienione) Z tem wszystkiem Margr. Londonderry oświadczył niedawno w pewnem mieysou: że klub Brunswicki dąży iedynie do przeszkodzenia ulepszeniu Irlandyi i wznieca nienawiść i inne namiętności. Zdaie się iednak, że PP. Peel, Dawson, Hull i Mac-Naghten (członki Parlamentowa) przychylaią się do przyznania Katolikom praw obywatelskich.

Z pod pióra znanego romansycznego pisarza Horacego Smith, wyydzie wkrótce z druku z dawney Izraelickiey historyi wyięta powieść Zillah.

Na gościńcu z Leith do Queenserry (w Szkocyi) doświadczono znowu parowego wozu. Z 16 podróżnemi ubiegł w godzinie bez odpocznienia 8 do 9 mil Angielskich.

Z Przylądka Dobrey Nadziei donoszą pod dniem 3 Sierpnia, że woysko Króla Chak weszło między Umtala i rzeką Baschi na ziemię Kaffrów. Kapitani Vossanie i Hinza chcą mu nad tą rzeką wydać bitwę. Podpułkownik Somerset udał się z woyskiem nad rzekę Kasi, dla zasłoniania naszey granicy i wspierania Kaffrów.

Jedno z pism tuteyszych udziela wiadomość, że fabrykanci w Coventry układaią do Króla prośbę, aby raczył 6ciotygodniową żałobę po zmarłey Krolowey Wirtembergskiey skrócić, gdyż tak długa żałoba iest szkodliwą dla ich wyrobów.

Podług Gazety w Filadelfii wychodzącey, Boliwar musi się z działaniem spieszyć, ieżeli utrzymać chce Boliwią dla Kolumbii, ponieważ dowodca woysk Peruwiański, Jenerał Gamara, wszedł z 5000 ludzi do la Paz i Caracolla, i wezwał Jenerała Urdineta, który posiada tylko 2000 ludzi i w Oruro stoi, do poddania się. Będzie to musiał uczynić, gdyż dla wielkich trudności cofnąć się niemoże, i oprócz tego Pułkownik Palenco, który z 500 jazdy i 25,000 dolarami z Potosi wysłany został, przeszedł do Peruwiianów.

Wiadomo, iż Pan Owen ułożył proiekt do założenia nowey osady w kraiu Mexykańskim. Niektóre wyiątki z tego proiektu są następuiące: — "Już dawno spostrzegłem, iż wszystkie instytucyie ludzkie na mylney oparte są podstawie, i że konieczną iest rzeczą wstąpić na odmienną drogę, aby ludność świata od błędów iey uleczyć. Przez lat 40 usiłowałem wynaleźć różnicę między prawdą i błędem. Przekonałem się, iż dążność do bogactw iest przeważaiącą, i że koniecznie potrzeba ochraniać od ubóstwa mieszkańców wszystkich kraiów. Aby dopiąć tego zamiaru, potrzeba należytego ukształcenia charakteru każdego dziecka i nowego kraiu z nowemi zasadami. Osada ma się składać z ludzi wszelkich narodów, którzy nie napoieni przesądami, tylko dobro ludzi maią na celu, i gotowi są dołożyć wszelkich sił, aby przez wychowanie, kierunek i opiekę zapewnić sobie życie spokoyne i szczęśliwe. Wszystkie rządy powinny pomagać przywiedzeniu do skutku tego proiektu. Moralne i fizyczne zmiany będą koniecznym skutkiem powszechnego postępu ducha sztuk i umieiętności; należy więc zapobiegać wstrząśnieniu przez zaprowadzenie stosownego i praktycznego składu społeczności.„ — Autor tego proiektu zapewnia, iż dla siebie niczego nie potrzebuie, niczego nie żąda; wszystko przedsiębierze dla szczęścia bliźnich.

Z Bruxelli d. 24 Października.

Onegday w wieczór przybyła tu N. Królowa Jmość z Królewną Maryanną.

Deputowany Papiezki Cappaccini i Nowy Biskup Namurski, X. Oudenard, mieli w tych dniach u J. K. Mci prywatne posłuchania.

Ministra stanu, Barona Roell, mianował J. K. M. Prezesem pierwszey izby Stanów jeneralnych, za nowego Wielkorządcę wschodnich naszych posiadłości, Jenerała Van den Bosch, Jenerałem Porucznikiem i komandorem Niderlandskiego orderu Lwa.

Xżę Lukki ciągle tu ieszcze bawi.

Podług Gazety Gandewskiey udą się ieszcze do Rzymu 20 uczniów z filozoficznego kollegium i umieszczonemi tam będą w Seminaryum Apolinarskiem.

Dziś przeieżdza przez miasto nasze wysłany z Odessy do Londynu gabinetowy goniec.

Z Gdańska d. 24 Października.

Od dni ośmiu ucichło znacznie na tuteyszym targu zbożowym, mianowicie co do pszenicy, z tey przyczyny, że nie nadesłano nowych zleceń, a niemało właścicieli potrzebuiąc pieniędzy, na sprzedaż zboże wystawiło. Żyto Polskie dawnieysze idzie na conto 250 do 280 fl., wolne 300 fl. iak do gatunku. Jeżeli pierwsza poczta Angielska nie przywiezie pomyślnych wiadomości, pszenica iak się spodziewaią, stanieie naymniey o 50 fl. na łaszcie; inne gatunki zboża nie ulegną tey zmianie, bo ich zapasy w Gdańsku są szczupłe. Ceny są właściwie nominalne tylko, a mianowicie: pszenica naypięknieysza wysoko-pstrokata 233 1/2 do 240 tal:, piękna pstrokąta 210 do 223 1/2 tal:, poślednieysza pstrokata 193 1/3 do 200 tal. Żyto 96 2/3 do 103 1/3 tal:, Jęczmień 80 do 86 2/3 tal:, Owies 50 do 56 2/3 tal:, Groch 100 do 106 2/3 talarów. (W Gdańsku liczą na łaszt z wody 56 1/2, ze spichrza 60 szefli Ber: 2 1/8 szefli Berl: czynią korzec miary Pols:, 1 fl. Gdański 2 zł. Pols:).

Podług rapportu faktorów, przedano zboża Polskiego w upłynionym tygodniu: Pszenicy 85 1/3, żyta 34, Owsa 11 1/2 łasztów.

DODATEK
DO Nro 90.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 9 LISTOPADA 1828 ROKU w NIEDZIELĘ.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumira.

Dzień godzina	Barometr z reduk: na 0°	Therm: czyli stopnie ciepła	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Listop:	cali lin:	stopnie	stop:			
god: 7	27 11, 641	+ 0. 1	89	Wschodni mocny	Pochmurno	
12	„ 11, 843	+ 1. 2	78	„ „	„ „	
4. 3	„ 11, 889	+ 0. 6	78	Połud: Ws. mocny	„ „	
9	28 1, 061	— 0. 4	8[illegible]	Wschodni średni	„ „	
[illegible]	28 1, [illegible]	— 3. 2	88	Wschodni mocny	Chmury	
5. 12	[illegible]	— 0. 2	81	„ średni	Pogoda z chmur:	
3	[illegible] 668	+ 0. 2	79	„ słaby	„ „	
9	[illegible] 1, 847	— 2. 7	89	„ „	„ „	
7	28 0, 941	— 2. 6	83	Wschodni mocny	Pochmurno	
6. 12	„ 0, 902	— [illegible]. 1	73	„ „	„ „	
3	„ 0, 695	— 3. 9	74	Połud: Ws. średni	„ „	Snieg.
9	„ 0, 5[illegible]5	— [illegible]. 8	[illegible]	Wschodni średni	„ „	„
7	[illegible]	— 7. 3	[illegible]	Półn: Ws. słaby	Pogoda z chmur:	
7. 12	„ 11, 212	— 2. 8	81	Wschodni średni	Pogoda	
3	„ 10, 547	— 1. 7	82	„ słaby	Pogoda z chmur:	
9	„ 9, 553	— 4. 5	92	„ mocny	Pogoda	

J. K. *Sleczkowski*, A. O. A.

Z *Odessy d.* 13 (25) *Października.*

(Z Dziennika Odeskiego.)

Nazaiutrz, po odieździe N. Cesarza Jmci z Warny, członkowie ciała dyplomatycznego, znayduiący się w główney kwaterze, wsiedli na okręt Panteleymon, dla udania się do Odessy. Okręt ten zmuszony będąc przez burzę w dniu 4 zawinąć do Sewastopola, przybył tu dopiero wczoray wieczorem, maiąc na pokładzie tylko Posła Francuzkiego; Xiążę Filip Hessen Homburg i Minister Szwedzki przybywszy do Sewastopola, woleli poiechać do Odessy lądem na Simferopol i Cherson i stanęli tu wczoray rano.

W Sobotę dnia 6 Października, członkowie nowey resursy wyprawili ucztę dla obchodzenia wzięcia ważney twierdzy Warny; ku końcowi wniesione były toasty za zdrowie N. Cesarza Jmci i całey rodziny, Hrabiego Worońcow, nakoniec korpusu oblegaiącego owę twierdzę i flotty morza Czarnego. Dnia następuiącego taką samą ucztę dano na giełdzie, którą wieczorem oświecono.

List prywatny opisuie wniyście Rossyyskiego woyska do Warny, w sposobie następuiącym: Chorągiew biała powiewa na telegrafie; ieszcze wczoray rozlegał się huk dział; dzisiay Rossyianie pomieszali się ze swoiemi nieprzyiaciołmi, którzy zapomnieli swoiey nienawiści, i przybywaią wesoło do naszego obozu. Przestrzeń między naszemi szańcami i twierdzą okryta iest Turkami, którzy się poddaią; nasi żołnierze mieszaią się z niemi. Różnica ubiorów, szczęk broni,' turbany, przedstawiaią oku szczególny obraz. Wczoray, woysko nasze gotowało się otworzyć sobie drogę do twierdzy bagnetem; dzisiay Jussuf Basza, syn sławnego Izmail Beja, z Ceres, poddał się naszemu zwycięzkiemu orężowi. Teraz godzina 2, wszystkie bastyiony iuż zaięte, i my gotuiemy się wniyść z tryumfem do Warny. Uszedłszy blisko dziesięć wiorst w poprzek, przez fossy i wzgórza, zbliżyliśmy się ku bastyonowi położonemu od strony Liminu; tam zastaliśmy głęboką fossę zasypaną kamieniami. Przeszliśmy most zwodzony, bramę i stanęliśmy niebawem w mieście. Kapitan Basza wyszedł naprzeciwko nas; iest to człowiek młody, maiący lat 25, powierzchowność iego interessuiąca, i sposób przyięcia skłaniaią nas mimowolnie ku niemu do uszanowania. Kazał nam usiąść na kobiercach, dano nam fayki, kawę i w końcu wręczył klucze miasta. Tymczasem pułk Izmaiłowski, wszedł do miasta. Z radością usłyszeliśmy muzykę po iękach umieraiących. Obraz iaki Warna w dniu 29 Września przedstawiała, nigdy z moiey pamięci niewyydzie; miasto wspomione będzie na zawsze dla nas przedmiotem naysłodszego wspomnienia. Położenie iest istotnie malowne; z dwóch stron widać wznoszące się góry, które dzieli zatoka.

Z Minchen d. 17 Października.

P. Desjardins, przełożony iednego z szacownych tuteyszych Instytutów edukacyi, otrzymał niedawno od Prezydenta Grecyi następuiące pismo:

Z Eginy d. 4 (16) *Sierpnia* 1828.

"Od niedawna dopiero posiadam list, który raczyłeś WPan pod dniem 22 Maia do mnie pisać. Jeżeli Greckie gazety dochodzą do Minchen, tedy znaydziesz WPan w nich wydrukowany swóy list pod dniem 23 Lipca (4 Sierpnia). Było moim życzeniem pocieszaiące wiadomości, które WPan udzielasz, podać do wiadomości narodu Greckiego, a szczególniey rodzicom uczniów, którzy zostaią w Jego Instytucie. Wspaniałomyślna troskliwość N. Króla Jmści Bawarskiego, który Instytutowi WPana powierzył uczniów Greckich, podaie nam zawczasu pocieszaiącą pewność, iż WPana staranność i natężenie pożądany odniosą skutek. Od chwili, w którey młodziency Greccy oprócz naukowego i obyczaiowego ukształcenia w WPana Instytucie, otrzymali z łaski Króla także dozwolenie słuchania nabożeństwa w kaplicy Greckiey, muszą rodzice poczytać się za szczęśliwych, że dzieci ich z przeniesieniem nad inne zagraniczne Instytuta WPanu są powierzone. Sam rząd póydzie zatym przykładem, i skóro z tych uczniów niektórzy do kierowania założonemi początkowemi szkołami okażą się zdatnemi. Jeżeli ich liczba, iak się

domyślam iest znaczna, tedy dołożę staranności, aby towarzyszył im dozorca lub zastąpił go P. Christos, skoro młody Bozzaris po ukończeniu nauk powracać będzie do Grecyi. Załączam tu list od oyca do młodego Bozzarisa, do którego dopisałem kilka słów, aby przewodnika iego zachęcić do wytrwałości i zakończenia dobrego dzieła którego się podiął. Z naywiększą wdzięcznością przyymować będę dalsze doniesienia, któremi mnie zaszczycić raczysz, tak o WPana Instytucie, iako też Jego uczniach.

(pod.) *Capodistrias.*,,

Z Drezna d. 21 *Października.*

N. Król Jmć mianował taynego Radcę Könneritz posłem swoim przy Dworze Francuzkim, a poselstwo taynego Radcy Lindenau przy Seymie Związku Niemieckiego, rozciągnął razem do Dworu Niderlandskiego. Onegday Poseł tegoż Dworu H. Grünne złożył J. K. Mci list wierzytelny.

Z Rzymu d. 16 *Października.*

Poseł Francuzki przy Stolicy S. Vicehrabia Chateaubriand, miał zaszczyt dnia 12 b. m. złożyć Oycu S. wierzytelny swóy list. Jego Świątobliwość przyiął z szczególnieyszą grzecznością godnego tego Reprezentanta pierworodnego syna Kościoła.

Wczoray rano wzgórza Abbruzów okryte śniegiem zostały.

Z Stambułu d. 10 *Października.*

Podług prywatnego z obozu pod Szumlą doniesienia, Halil-Basza, który iako dowódca regularnego woyska odznaczył się w różnych okazyiach, miał zostać za nierozsądne mowy, które wzbudzić mogły zazdrość i niezgodę pomiędzy regularnem woyskiem i milicyią, z obozu oddalony i do Demotyki na wygnanie skazany.

Dotychczasowy Wielkorządca Erzerum i były Wielki Wezyr Galib-Basza został dla podeszłego wieku, który czyni go niezdatnym do przewodniczenia ważnemu temu Baszowstwu, będącemu teraz od nieprzyiaciela zagrożonem, na spoczynek odesłany, a na iego mieysce mianowany iest Salih-Basza z Maden. Wielu znakomitych officerów i ieden z walecznieyszych Kapidzi-Baschow posłanemi niedawno zostali do Woyska Azyiatyckiego, do którego idą znaczne posiłki.

Sułtan bawi ciągle w obozie pod Ramis-Czyflik; lecz sądzą, że wkrótce do Adryianopola wyruszy.

W stolicy tuteyszey panuie nayzupełnieysza spokoyność.

Od granic Tureckich d. 15 *Października.*

Gazeta w Korfu wychodząca zawiera: "Dowiaduiemy się z Zante pod dniem 2 Października, że do wysłaney do Suda, na Kandyi, Rossyyskiey brygaytyny z listami od sprzymierzonych Admirałów, strzelano z rzeczney twierdzy i mocno tę brygantynę uszkodzono. Powróciwszy ona dnia 27 Września do Navarino i zdawszy sprawę iak ią w Suda przyięto, wysłał zaraz Admirał Rossyyski dwa liniiowe okręty przeciw tey twierdzy, dla żądania zadosyć uczynienia. Sądzą iednak, że Suda nie bardzo się przelęknie tak niewielkiey siły.,,

Z Poros odebrano w Korfu doniesienie, że Prezydent Grecyi, tudzież Reprezentanci trzech Dworów (PP. Stratford-Canning, Guilleminot i Ribeaupierre) dnia 16go Września przybyli przed powyższą wyspę. Narady, iak słychać odbywać się będą w Eginie. Jeneralny Sekretarz stanu Grecyi Trykupis, i tymczasowo iako Ajent Angielski przy rządzie Greckim ustanowiony P. Cartwright (były Angielski Konsul w Stambule) przybyli dnia 16 Września z Eginy do Poros.

List z Tryiestu wyraża: " Sądziemy, iż iak tylko granice Grecyi oznaczone zostaną, woyska Francuzkie powrócą do Francyi. Zamknięcie Dardanellów przez eskradrę Rossyyską iest postanowione i Admirał Hr. Heyden czyni urządzenia do iego uskutecznienia. Porty Włoskie poniosą wielki uszczerbek przez ten środek, który daleko iest dla nich szkodliwszym, niżeli dawnieysze rozboie morskie. Spodziewamy się iednak, że prędki pokoy przywróci wolny handel, i że Wschod będzie iak dawniey korzystnym dla handlu. Z Alexandryią zachodzą iuż nieiakie czynności.,,

Doniesienie Księgarskie.

W tych dniach otrzymały Księgarnie tuteysze dalszy ciąg Rozpraw nad sprzedażą dóbr z Ordynacyi Myszkowskich czyli Część Drugą, która zawiera ciekawą Korrespondencyią osób znakomitych, żywe spory stron różnych przy regulacyi hipotek dóbr wspomnionych, decyzyą Kommissyi hipoteczney i dokumenta dawne, pomiędzy któremi znayduie się interessuiąca Bulla Papieska, nadaiąca w Królestwie Polskiem Tytuł Margrabstwa Zamkowi Mirów i Erekcya Ordynacyi w ięzyku łacińskim i polskim. — Exemplarz sprzedaie się w Księgarni Grabowskiego po zł. 3. gr. 10. — Kto nieposiada części pierwszey, dostać iey może po teyże cenie, ażeby mieć dzieło kompletne tak interessuiącey sprawy, która obchodzi tyle familiy i iest często przedmiotem rozmów w posiedzeniach. — Wkrótce nadeydzie i Część trzecia, która zawierać będzie rozprawy sądowe i Wyrok Trybunału Cyw. I. Instancyi Woiewództwa Krakowskiego.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, to iest dnia 9 b. m., daną będzie po trzeci raz nowa Drama w 3 aktach, z Francuzkiego na Polski ięzyk przełożona, pod tytułem: *Zoko*, w którey JP. Henryk *Springer*, trudną i zaymuiącą rolę *Zoka* wykona. — Rozpocznie widowisko wielka Pantomina w 1 akcie, wykonana przez tegoż, z muzyką Karola Maryi Weber, pod tytułem: *Walka z Wężem*. Artysta ten w celnieyszych Europy miastach, iako to: Warszawie, Petersburgu, Moskwie, Rydze, Rewlu, Wrocławiu, i t. d. z upodobaniem widziany, ma zaszczyt polecić się względom Szanowney Publiczności. Dyrekcyia zaś Teatralna wszelkich dołoży usiłowań, aby sztuka pomieniona z przyzwoitą dokładnością, nowemi Dekoracyiami, maszyneryią, garderobą, wykonaną była.

W przyszły zaś Wtorek, to iest dnia 11 b. m., na benefis Antoniego *Fiszera*, daną będzie Wielka wznowiona Melodrama w 3ch aktach, z Niemieckiego P. Schuster z muzyką P. Jana Karmazyniego Kapelmistrza Wiedeńskiego, pod tytułem: *Samson Sędzia w Izraelu*.